

УДК: 911.375.62:630*2

РЕКРЕАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ У ПРИМІСЬКИХ ЛІСАХ М. ЖИТОМИРА

Сірук І.М., здобувачка¹

Сірук Ю.В., кандидат сільськогосподарських наук

Поліський національний університет

Qarpofor@gmail.com

Згідно офіційних даних чисельність населення м. Житомира станом на 2020 рік складала понад 264 тис. осіб [1]. 3-поміж лісів зеленої зони міста, площа яких становить близько 33,4 тис. га, ділянки лісопаркової зони займають близько 14 тис. га [2]. Відповідно до нормативів, враховуючи чисельність населення, природну зону і лісистість території на 1 тис мешканців повинно припадати в межах 130-165 га лісів зеленої зони, на разі даний показник фактично становить 127 га. При цьому на 1 тис населення площа ділянок лісопаркової зони складає 53 га, що більш ніж удвічі перевищує нормативний показник (20 га) [2].

Протягом 2020-2024 рр. було проведено соціологічне опитування мешканців м. Житомира метою якого було дослідження середньої тривалості та локацій перебування у лісах лісопаркової частини лісів зеленої зони. В опитуванні взяли участь 500 респондентів, які за віком та статтю репрезентують структуру населення міста. У результаті обліку рекреантів також було встановлено сезонну і добову лісорекреаційну активність населення у розрізі основних форм рекреації та визначено рівень засміченості лісових ділянок. Соцопитування мешканців міста Житомира підтвердила невисоку рекреаційну активність у лісопарковій частині лісів зеленої зони. Середній сумарний час перебування рекреанта (віком від 12 до 82 р.) складає близько 25 годин на рік. При цьому $\frac{1}{4}$ від усіх опитаних респондентів в лісах лісопаркової зони перебувало менш ніж 5 год/рік. Лише трохи більше 5% опитаних протягом року перебували більш ніж 100 годин в межах лісопарків міста. Переважна більшість (61%) мешканців міста віддає перевагу відпочинку на ділянках лісопаркової частини, які знаходяться на відстані понад 10 км від межі міста. Лише 5% респондентів використовують для відпочинку лісові насадження у безпосередній близькості до міста – до 1 км. Дані опитування

¹Науковий керівник - доктор сільськогосподарських наук, доцент О.Ю. Андрєєва.

засвідчили наступний розподіл жителів міста за переважаючими формами рекреації: прогулянкова – 54%, пікнікова – 20%, добувальна (рибальство, питна вода) – 18%, туристична – 6%, спортивна – 2%. Дані обліку рекреантів на 150 дослідних ділянках різних форм рекреації дозволили встановити наступний розподіл: пікнікова – 64%, добувальна – 16%, прогулянкова – 12%, туристична – 6%, спортивна – 1%.

На ділянках, де переважає спортивна форма рекреації, 94% рекреантів помічено у так званий «комфортний період» - протягом квітня-жовтня. Пікове навантаження протягом доби відмічено з 14:00 до 18:00, в даний час в середньому на ділянках перебувало 70% відвідувачів. Пікнікова форма рекреації має найбільш чітко виражену сезонність, оскільки при обліку всі рекреанти відвідували ділянки протягом квітня-жовтня з найбільшим навантаженням у травні (19% відвідувачів), а також у липні та серпні (27 і 25% відповідно). Найбільш інтенсивним є відвідування ділянок з 12:00 до 16 :00 – 65% рекреантів. Добувальна форма рекреації відрізняється з-поміж решти найбільш широким сезонним діапазоном, а також відносно рівномірним щомісячним навантаженням в межах 6-11%. При даній формі рекреації переважна більшість відвідувачів (57%) спостерігалася у першій половині дня. Прогулянковий відпочинок приурочений до «комфортного періоду», протягом квітня-жовтня лісопарки з метою прогулянки відвідало 92% від загальної кількості рекреантів на ділянках даної форми рекреації. Пікове навантаження відмічене з 15:00 до 19:00 – 48% від загальної кількості відпочиваючих. Туристична форма рекреації має найбільшу кореляцію до теплого сезону. Близько 78% відвідувачів ділянок даного типу відпочинку обліковано у травні-серпні. При туристичній рекреації відмічено порівняно нетипове добове відвідування, оскільки 31% рекреантів перебували на ділянках з 20:00 до 8:00. Найбільший рівень засміченості ділянок виявлений при добувальній, пікніковій та туристичній формах рекреації – 58, 35 і 32% відповідно. Найменший – при спортивній та прогулянковій (12 і 13% відповідно).

Список використаних джерел:

1. Головне управління статистики у Житомирській області Державної служби статистики України. *Чисельність населення (за оцінкою) на 1 січня 2020 року*.
2. Siruk, I., & Siruk, Yu. (2020). Structure of forest sites of the green belt of Zhytomyr city. *Scientific Horizons*, 23(12), 18-28.
3. Порядок поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок. (2007). Постанова Кабінету Міністрів України № 733 від 16 травня 2007 р. 12 с.